96. JIRÁSKŮV HRONOV

Zpravodaj

#PROSTEHRONOV

Exitorial

Mým osobním závěrem divadelního programu letošního Jiráskova Hronova se stal Krvik Totr, jehož *Poslední centence* končí písní o tom, že to je konec. Ke konci dospěl festival, ke konci dospěl i náš letošní Zpravodaj – a já teď sedím doma v křesle, hladím kočku a cítím jednak klasické potáborové prázdno, jednak velký vděk. A protože pevně věřím, že vděk nás cítí víc, zkusím ho (respektive je, protože je to vděků vícero) krátce zformulovat.

Vděk cítím vůči městu Hronovu, které je čím dál krásnější a jako celek vůči nám „festivalovým“, zdá se mi, mnohem otevřenější, než někdy v minulosti bývalo.

Vděk cítím vůči místním organizátorům, tedy báječné Šárce Čmelíkové a jejímu neméně báječnému týmu, samozřejmě místnímu souboru, všemu festivalovému personálu, technice, kterou si soubory v rozhovorech vždy pochvalují, uvaděčkám a uvaděčům… a tak dál a tak dál, je to spousta leckdy neviditelné práce, která se děje proto, aby se nám dobře hrálo a koukalo a studovalo a psalo a četlo a bydlelo a jedlo a pilo a bylo. Mně osobně bylo tedy setsakra dobře, a pokud jste na tom podobně, udělejte čárku. (A taky klidně festivalu pište a vyplňujte evaluace a tak vůbec, pochvala, ale i zpětná vazba vždycky potěší.)

Vděk cítím vůči Honzovi Julínkovi, který s Šárkou tvoří báječný tandem a oplývá schopností řešit problémy s úsměvem a stavět mosty přes případné příkopy a obrušovat případné hrany, když se nedopatřením nějaké někde vyskytnou.

Vděk cítím vůči Tereze Ondrové, která o vzdělávací složku festivalu pečuje opravdu obdivuhodně – a to, v jak zajímavých sestavách (a tím nemám na mysli jen lektorky a lektory, ale taky – ba hlavně! seminaristky a seminarity) se v Hronově potkáváme, je do značné míry její zásluha.

Vděk cítím vůči lektorkám a lektorům, se kterými je vždycky radost se potkat a popovídat si (a taky díky, že si s námi povídali i v rozhovorech na stránkách Zpravodaje).

Nemůžu tady vyjmenovávat všechny, kdo na festivalu a kolem něj pracují, ale sláva všem.

Chci ale tradičně poděkovat svému týmu v redakci, který odvádí velice neúnavně opravdu spoustu práce (a pevně doufáme,

pokračování na str. 2

9 neděle 9. 8. 2026

pokračování ze str. 1

že si po nadcházejících dlouhých pozdně letních, podzimních a zimních večerech dočtete to, na co během festivalového shonu třeba nebyl čas). A tak moc děkuju Radmile Hrdinové, Lukáši Křížkovi a Janě Soprové za spoustu komplexní, poctivě odvedené práce všeho druhu, Honzovi Švách ovi za parádní rozhovory, Jitce Šotkovské a Ivo Kristiánu Kubákovi za opravdu důkladně promyšlené a bystře formulované recenze (mnohdy délkou aspirující na úroveň analýz v časopise Svět a divadlo) a Michaelu Simandlovi, který parádně pečoval o zpravodajový web (a osvědčil se i na rozhovorech). Za fotky díky nejen neúnavnému Ivu Mičkalovi, ale taky Honzovi Švách ovi a Štěpánu Kňákalovi.

Za spoustu práce se sazbou a ochotné zanášení všech našich početných korektur a grafických připomínek díky Michalu Drtinovi. Taky díky všem, kdo nám přispěli nad rámec svých povinností, najmě Janu Šotkovskému a Aleně Zemančíkové za recenze v posledních festivalových dnech a Janu Duchkovi, který nás (a spolu s námi své věrné čtenáře, k nimž se ostatně taky počítáme) nenechal na holičkách, a ač byl vytížen svým seminářem, udělal si čas i na Zpravodaj.

Velké díky za osvěžující přílohu Hronovský Vlček, na které se podíleli Prokop Štěpánek, Daniel Klouda, Adam Jurčík, Johana Jurášová, Víťa Adamec, Matěj Svoboda, Róza Vraná, Kristián Valeš, Aneta Klepáčová, Marek Gawlik, Josef Pavlátka, Alan Peša, Dominik Tattermusch, Štěpán Svoboda, Robert Kunesch, Barbora Janečková, Amálie Pflegerová, Ála z Rakovníka, Ludmila Široká, Dominika Charvátová, Věra Mauleová, Kateřina Bobysudová. Vaú!

A závěrem chci poděkovat člověku, bez kterého bych Zpravodaj dělat prakticky nemohl, patrně neuměl a určitě nechtěl, Kateřině Kubák Prášilové, která je vedle všech recenzí a minirozhovorů především pilířem jazykové redakce časopisu. Jelikož trávíme prakticky celý festival prací společnou a nerozdílnou, dohodli jsme se, že to příště i oficiálně pojmenujeme – a pokud o nás festival bude i nadále stát (a teda spoiler alert – vypadá to, že asi jo), příští rok se na vás budeme těšit jako koše fredaktorský tandem.

Díky všem za všechna festivalová setkávání, určitě se potkáme během roku i jinde, ale jinak tedy 30. 7. 2027 sraz na značkách.

Michal Zahálka

Z festivalových setkání

Potkal jsem na náměstí Svatku Hejralovou, legendu vysockého souboru Krakonoš a pořadatelku Krakonošova divadelního podzimu. Řekla mi, co mám do Zpravodaje napsat – já zrovna neměl diktafon, tak jenom parafrázuju, ale řekla zhruba: *Napiš tam, že se mi letos v Hronově hrozně líbilo. Já mám výročí, poprvé jsem na Jiráskově Hronově byla před padesáti lety – a teď jsem měla dojem, že je zpátky taková příjemná, pospolitá atmosféra, jaká tu bývala kdysi.*

Michal Zahálka

Existuje život po Hronově?

Tak se nás často ptáte. Odpověď na tuto otázku je sice individuální, ale *Život po Hronově* je taky název neoficiální **post-festivalové dekompresní party**, jež se letos koná v pražském vinném baru **Na skleničku**, který najdete na půvabném místě v samotném centru (pět minut svižné chůze od nádraží) na konci Jindřišské pasáže (Jindřišská 901/5). Taky se tam dostanete, když odbočíte z Panské a dojdete na konec ulice V Cípu. Na místě je dobré víno, v protějším podniku dobré pivo – a pokud jste třeba taky abstinenti, mělo by být ve vinárně dokonce i solidní nealko víno. **Sejdeme se v pondělí 10. srpna v 17 hodin**, rozejdeme se… ani se neptejte.

zah

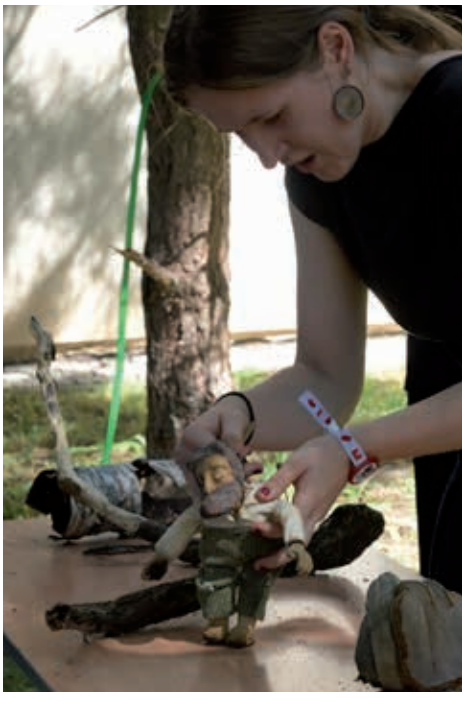

Každý v tom najde sebe a svého souseda

Rozhovor s Martinem Sikorou, představitelem pana Nitranského*

Jak padla volba zrovna na tento text?
Naše paní režisérka hledala vždycky nějakou hru, kde by mohla dát dohromady skvělou partu lidí. Hra se jí líbila, protože má každý blízko k tomuhle tématu. Každý si to jednou zažil, ví, jaký je to opruz. Zhmotnit to byl vždycky její sen. Pan Havelka napsal úplně skvělou hru, dobře se čte, dobře se hraje, je dynamická. Tak asi proto.

Jaké jste měli zatím divácké reakce? Je to komedie, zároveň je to smutné. Jak to lidé berou?
Lidé to berou, protože se s tím absolutně dokážou ztotožnit. Každý v tom najde sebe a hlavně svého souseda, někoho, kdo je pro, kdo je proti, kdo má nápady, kdo je konzervativní a tak. Lidé se v tom vidí a ty reakce byly zatím úplně skvělé.

Jak dlouho hrajete? Kolik máte repríz?
Hrajeme něco přes rok. Repríz jsme měli asi dvacet a dnes je to naše poslední představení. Akorát to vyšlo, že právě na Jiráskově Hronově je derniéra.

Stalo se vám, že někdy diváci reagovali kontroverzně? Ta hra může vyvolat přece jen i společenské otázky.
Žádnou kontroverzní reakci jsme neměli, spíš je v průběhu hry překvapí, že některé pa-

Spolek divadelních ochotníků v Blatné

Konečně to vezme někdo do ruky. Jako firmu. Jako ten náš stát

Málokdo se tak trefil do ducha doby i lidské psychiky jako Jiří Havelka se svým *Společenstvem vlastníků*, které poprvé uvedl v karlínských Kasárnách s VOSTO5 v říjnu 2017. Hráli ho šest let a s nimi a po nich kdejaký profesionální i amatérský soubor. Na půdorysu schůze společenství vlastníků bytových jednotek vytvořil Havelka skvostnou grotesku o lidské malosti promítnuté do přesně vykreslených typů, vztahů a situací. *Společenstvo vlastníků* je komedie, při které diváci slzí smíchy, ale těm soudnějším i naskakuje husí kůže znechucení a studu. Podobnou schůzi zažil téměř každý z diváků. A pokud to nebyla schůze SVJ, byla to jiná, protože s podobnými typy se potkáte všude. Viz citát německého státníka Konrada Adenauera: „Lidi musíme brát takové, jací jsou – jiné nemáme.“ Anebo ještě lépe dle Gogola: „Nezlob se na zrcadlo, když máš křivou hubu.“ Jenže to Havelkovo zrcadlo je hodně nemilosrdné.
Spolek divadelních ochotníků z jihočeské Blatné uvádí hru pod stručnějším titulem *Vlastníci*, pod kterým je známá z Havelkovy filmové verze. Nemyslím, že jde o odkaz na film, který ostatně nepokládám za lepší než většinu divadelních inscenací tohoto textu, které jsem viděla (a viděla jsem jich dost), spíš tu jde o téma, které inscenace sleduje, tedy že každý si tvrdě hájí své. A pokud to jde, tak i to cizí, jestliže je šance si ho přivlastnit, nebo na tom aspoň něco trhnout. Ostatně inscenaci ironicky uvozuje slovenský popsong *Mám rozprávkový dom* v nasládlém podání Karla Gotta.
Režisérka Kateřina Malečková našla pro čtrnáct postav hry v souboru odpovídající typy herců, jimž jejich postavy dokonale sedí a diváci si je s nimi snadno ztotožní. Stejně tak se jí daří navodit i atmosféru domu po léta beznadějně prostoupeného špiclováním a nahlížením si do kuchyní a postelí. Sama režisérka věrohodně vytváří věčně nespokojenou rejpalku paní Horvátovou s autentickou škodolibostí pavlačové drbny, kterou dokáže usadit jen nesnesitelný nostalgik minulosti Kubát (Jakub Čadek), za jehož časů šlo všechno líp a lidi si věřili (!). Nic si s ním nezadá ani paní Procházková (Martina Michalová), esence hamižnosti, vypočítavosti a xenofobie. Krásně a důsledně rozehranou bytostí tyranizující všechny hysterickým dodržováním stanov a nařízení je paní Roubíčková (Miroslava Nová). Právě ona je hybatelkou do obrátek absurdity dobře rozehrané vstupní diskuse o stanovení skrutátora a zapisovatele. Ochotného primitiva Švece (Vojtěch Kovář) odstiňuje ironický intelektuální glosátor Nitranský (Martin Sikora), ale vyjmenovat by si zasloužili všichni, protože každý poctivě drží charakteristiku své postavy a dobře partneří s ostatními.
Po svižně rozehraném úvodu s volbou jednotlivých funkcí temporytmus inscenace trochu opadne, ale i tak neztratí kontakt s diváky. Na odpoledním hronovském představení vycházela lépe groteskní komika, do všeobecného veselí ke škodě věci trochu zapadly mrazivější repliky, především Švecovo originální oznámení o úmrtí jeho matky „Tak jsem vlastník“ a jediná poznámka profesora Sokola (František Šesták): „Plyn bychom si měli nechat. Na sebevraždu,“ které obě vzbudily víc smíchu než zamrazení.
V závěru po temperamentně vygradované hádce manželů Zahrádkových (Tereza Mašková a Josef Kohout) inscenace zase nabere na tempu. A když už se zdá, že se schůze ocitla na mrtvém bodu, nabídnou se oba bratři Čermákovi (Filip Řezáč a Jakub Loula), že by to předsednictví tedy eventuálně vzali. A protože to jsou takoví milí a usměvaví lidé, kteří to se všemi, jak se zdá, myslí dobře a leccos dokážou naslibovat, tak proč ne. Ochotně jim podepíšeme i plnou moc, vlastně bianko šeky na společnou budoucnost. „Konečně to vezme někdo do ruky. Jako firmu. Jako ten náš stát,“ libuje si paní Horvátová. Koho ona asi tak volí?

Radmila Hrdinová

Vždycky se dá nějak domluvit

Společenství vlastníků Jiřího Havelky v inscenaci Spolku divadelních ochotníků v Blatné přilákala do – v poslední festivalový den obyčejně poloprázdného – Jiráskova divadla pěkný dav. Není divu, i díky filmu se hra stala mainstreamem a narozdíl od zbytku současné české dramatiky má jméno i mezi svátečním publikem. To je skvělá zpráva, protože *Vlastníci* (jak se jmenuje inscenace Blatenských) jsou jednak opravdu vtipná komedie, jednak říkají něco velmi důležitého, co se ovšem těžko poslouchá. Přinášejí znepokojivou zprávu o lidstvu a berou naději, že jsme schopni existovat v demokracii.

Základní situace je výbušná – skupina těžko slučitelných a dlouhodobě znesvářených typů je uzavřena v místnosti, v níž se mají dopracovat ke konsensu. Navzdory této hutné, dusné atmosféře je hra také inscenačně nevděčná – všechny postavy usazuje ke stolu a jejich představitelům dává k jejich naplnění jen omezené prostředky. Blatenští to ovšem zvládají skvěle, ve většině případů předvádějí civilní herectví, které Havelkově hře vyloženě sedí. Snad jen představitel rozvraceče společné diskuse ve jménu zlatých starých časů Kubáta příliš tlačí na pilu zhovadilosti a je poměrně jednostrunně uřvaný. Nadto jej scénografie (členové SVJ sedí v jedné řadě vedle sebe) často vede k pointování fórů do publika. Vůbec si dovedu představit, že jiné uspořádání prostoru (například zasedání kolem stolu) by bylo herecky vděčnější, i když by samozřejmě vyžadovalo i jiné pojednání hlediště.

Závěr hry je zdrcující – ti, kteří zůstali, se vzdávají svého práva podílet se na náročném společném rozhodování a pohodlně se svěřují do rukou hochštaplerů. Otřesná alegorie toho, jak může znechucení z náročné práce na udržování demokracie vehnat společnost do náruče bezpráví. Byť je to vyústění tematicky zásadní, inscenace k němu dospěje spíše zčistajasna, než že bych motivacím postav rozuměla. Je to pro mě zlom náhlý a těžko uvěřitelný.

Vůbec se mi zdálo, že bouřlivé reakce sklízejí zejména vulgární hlášky, které mají ve hře své opodstatnění a vystihují obhroublost a zkratkovitost lidské komunikace. V tom jsou ale dost mrazivé. Uzavřít konflikt tím, že protějšek označíme za píču či buzeranta, je čin, který o tomto světě něco říká, ale není to vtipné. Samozřejmě, *Vlastníci* jsou v první řadě komedie a její alegorický význam se z ní vyloupne sám, není třeba hru inscenovat se zarmoucenou tváří. V sobotu v Jiráskově divadle se mi zdálo, že se ní usazuje lehce bulvární pel, a to možná i kvůli jednoznačné aluzi na premiéra Babiše, jehož uječený lifestylový populismus ve hře prostě nevidím.

Kateřina Kubák Prášilová

sáže jsou fakt na hraně humoru a akceptovatelného: týká se to postoje vůči menšinám, vůči jiným, novým lidem. Spíš je to zarazí a odcházejí s pocitem, že o tom přemýšlejí.

Divadelní hra se původně jmenuje Společenstvo vlastníků. Vy to uvádíte pod filmovým názvem. To, aby si to lidi spojili s filmem?

Myslím, že lidé znají spíš film než hru.

Když jste inscenaci chystali, viděli jste i jiné divadelní verze, nebo znáte ten film?

Neviděli. Já jsem dokonce ještě vůbec neviděl film. Pár lidí ho vidělo, ale ostatní nechtěli, když zjistili, že to budou hrát. Aby to bylo autentické, našli si v tom sami sebe a projevili svoje ochotnické gró.

Měli jste v divadle Jirku Havelku?

Ano, dokonce se byl podívat u nás v Blatné. Potom jsme se bavili a moc se mu to líbilo. Bylo to samozřejmě jiné, každý má svou vlastní představu, zvlášť když to napíšete nebo režírujete. Bylo to milé, ale jsme rádi, že nám o tom paní režisérka neřekla předem.

Trochu podlá otázka: máte na stole nějaké taháky?

Myslím, že text v určitých částech vybízí k tomu, aby se četl. Když si někdo vyžádá ty stanovy, je to milion slov. V tom se to nabízí.

Ptal se Michal Zahálka,
zpracovala Kateřina Kubák Prášilová

** Martina Sikoru k rozhovoru nominovali herci postávající u východu z divadla zhruba tak dobrovolně, jako se obsazují funkce v SVJ.*

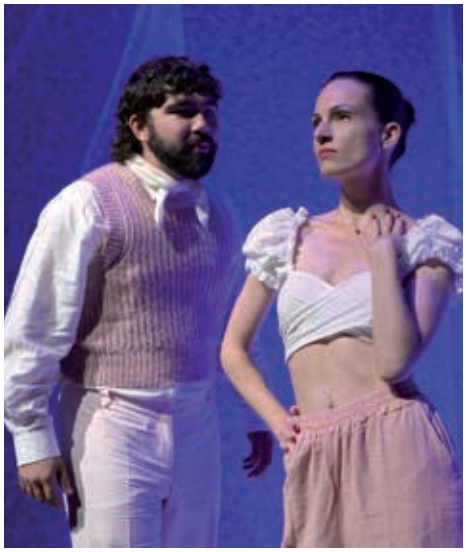

Chtěl jsem hru zkoumat více psychologicky

Rozhovor s režisérem Michalem Moravcem

Asi už se vám na to ptali mnohokrát, ale jak jste na tento titul přišel?
Mám vystudovanou režii na JAMU, kde jsem mimo jiné narazil i na tvorbu Maria von Mayenburga. A když jsme hledali nový titul, který bychom s poličským souborem uvedli, tak jsem si na něj vzpomněl s tím, že jsem chtěl najít nějakou hru, která bude aktuální a bude mít témata, která jsou nám všem blízká. Chtěli jsme udělat generační výpověď, zpracovat téma, ke kterému máme sami co říct a které se nás dotýká. A to je právě téma ztráty identity, vytváření umělého obrazu navenek, který vlastně jako ideál nikdy nefunguje. Spíše to pak člověka svazuje a zjišťujeme, že se ztrácí naše osobnost, jedinečnost. A že je třeba vidět hlavně problémy, které se té změny a vytváření ideálního obrazu týkají.

Je zajímavé, že ta hra už je poměrně stará, ale se vzestupem možností umělé inteligence je stále aktuálnější. Těch možností, že vám AI vytvoří idealizovaný portrét, je čím dál tím víc.
Ano, je to hodně aktuální téma. Když jsme hru četli, sami herci byli velmi překvapeni, že byla napsána v roce 2007, protože vypadá, jako by vznikla rok dva zpátky.

Vrat'te mi mou tvář! Ale čí vlastně?

Jestliže jsem o Havelkových *Vlastnících* psala, že se přesně strefili do doby, o *Ošklivci* Maria von Mayenburga to lze říci snad jen v případě jeho berlínské premiéry, která se konala v roce 2007. Když se o dva roky později hrál *Ošklivec* poprvé u nás ve studiovém prostoru Divadla na Vinohradech, brala jsem ho nejen já, ale i mnozí jiní jako sice pozoruhodný nápad, ale zároveň i jako cosi, co se nás až tak přímo nedotýká. Když jsem ho viděla v sobotu na Jiráskově Hronově, připadal mi až mrazivě aktuální. Jsou prostě hry, ke kterým společnost musí dozrát.
Co však *Ošklivce* s *Vlastníky* spojuje, je, že se s jeho inscenacemi vzápětí roztrhl pytel a dnes by bylo snazší vyjmenovat divadla, kde se u nás nehrál. Příběhu vědce, jehož tvář je natolik odpudivá, že on sám zkrátka nemůže veřejně prezentovat svůj vynález tak, aby byl prodejný (nikoli on sám, ale jeho nový konektor), nabyl v době, kdy nám umělá inteligence vytvoří jakýkoli portrét ušitý na míru, na naprosté srozumitelnosti. Ale nejen to. Rozrostl se, zpopulárněl a na vlivu nabyl i fenomén všech možných youtuberů a jiných rádců, kteří zejména pro mladší generaci stanovují kánony toho, jak vypadat i jak žít, aby její příslušníci dosáhli maximálního úspěchu. A to už přímo komunikuje s Letteho rozhodnutím nechat si vytvořit novou tvář. S tím se samozřejmě vynořují otázky ztráty identity či naopak její rozplynutí do uniformované mnohosti, které rovněž dnes nabývají na významu.
Není tedy náhoda, že posledních pět let prožívá u nás *Ošklivec* svou jevištní reinkarnaci. Součástí tohoto proudu je i inscenace Divadelního spolku Tyl z Poličky, která měla premiéru loni v listopadu. Režisér Michal Moravec, který nedávno přešel z amatérského tábora mezi profesionální divadelníky, je zřejmě i autorem v programovém bulletinu nepřiznané úpravy, která ze čtyř herců rozšiřuje obsazení na devět tím, že odstraňuje zdvojené postavy a každé z nich přiděluje vlastní osobu. Smysl vidím především ve snaze obsadit více členů souboru, ale o přínosu této úpravy lze s úspěchem pochybovat, protože (až na výjimky) nevytváří plnohodnotné postavy, s jejichž střídáním navíc Mayenburg pracuje velmi účelně i účelově. Ale to by bylo na delší a jinak zaměřenou recenzi.
Poličská inscenace po scénografické stránce vystačí s úsporným prostorem o pár židlích a stolu, který se snadno změní v operační sál (dokonce i ten přistavovaný paraván je celkem zbytečný), mimo jiné i díky důmyslné práci se světlem. K proměně tváře využívá obličejovou masku, ale nikoli ve smyslu polarity ošklivý–krásný, ale pouze k přechodné fázi mezi oběma póly. Nabízelo by se samozřejmě využití masek k posílení unifikovaných tváří vylepšeného Letteho, ale chápu, že by to značně limitovalo herecký projev. A tak je lepší zapojit diváckou fantazii.
A to se daří, už proto, že Poličští mají opravdu dobrý herecký soubor, který dokáže Mayenburgovu hru udržet na tenké hranici mezi komedií, absurditou a hrorem plynoucím ze stoupající zaměnitelnosti. Inscenaci i téma táhne především Ondřej Cihlář coby Lette, ale výborná je i Valerie Cechová v roli jeho manželky, zejména v úvodní scéně, kdy Lettemu odkrývá jeho ošklivost se samozřejmostí i lehkým nadhledem, který šokuje Letteho a baví diváky. Ale to, že inscenace (vzdor rozšíření postav, v nichž se mohou diváci občas trochu ztrácet) drží pohromadě, je zásluha všech herců. Poličský *Ošklivec* má dobrý temporytmus i gradaci až k závěrečnému prolnutí všech tří zaměnitelných postav v milostném objetí. Do řady domácích *Ošklivců* přineslo toto nastudování nové prvky a nenásilně přivádí diváky k aktuálnímu tématu, nad kterým už dnes nelze jen tak lehce mávnout rukou.

Radmila Hrdinová

Ted', když vím, že jsem znetvořený

Hra Maria von Mayenburga *Ošklivec* bude příští rok dvacet let stará – a stala se tak výraznou trvalkou současné dramatické literatury, že už se dočkala více než desítky profesionálních uvedení na českých a moravských scénách. Inscenace Divadelního spolku Tyl z Poličky v režii Michala Moravce, dlouholetého člena (a vedoucího mladé sekce) poličského souboru, který před nedávnem vystudoval režii na JAMU a etabloval se na významných scénách, má jedno trochu překvapivé novum: Mayenburgovu hru psanou pro dva herce a dvě herečky uvádí v obsazení devíti lidí.

Mayenburgův text totiž pracuje s důmyslným zdvojováním: kromě představitele Letteho vystupují všichni ve více rolích, jedna herečka hraje roli manželky i bohaté milenky, jeden herec šéfa a chirurga, jeden herec kolegu a milenčina syna. Rozumím důvodu, proč to zdvojování pominout – zejména je ten důvod (dobrý!) asi v tom, že poličský soubor disponuje početnou partou skvěle herecky vybavených, zajímavých mladých hereckých osobností. Přiznávám: nemohu se zbavit dojmu, že tenhle radikální zásah oslabuje část tematické výstavby hry a že zejména ke konci se text (který s tím, že herci přepínají mezi dvěma postavami i během jediné repliky, dost počítá) proti téhle úpravě trochu vzpouzí a závěrečný obraz podvojné operace šéfa a doktorky už moc nedává smysl.

Zároveň je to ale legitimní rozhodnutí – a inscenace si zaslouží, abychom k ní přistoupili bez ohledu na to, jak se od textu odchyluje. A pokud tedy problémy, které přináší úprava, nechám stranou, je z toho o inscenaci vysloveně dobrá zpráva: má skvělé tempo, chytře vymyšlenou výpravu (včetně vymakaného světelného designu), ale především skvělý soubor, z nějž září především Ondřej Cihlář (který vynikajícím způsobem rozehrává Letteho počáteční frustraci i jeho přerod v sebevědomého krasavce, jejž ovšem čeká logický pád) a Valerie Cechová, která se v roli manželky vyznačuje opravdu kromobyčejným smyslem pro komediální timing a bezděčné pointování. Jejich první dialog, v němž žena konsternovaného Letteho konfrontuje s jeho dosud netušenou ohyzdností, je opravdu učebnicovou ukázkou komediálního herectví, které dovede setsakra bavit, ale nikdy neopouští pravdivý cit a jasné kontury postav. Julie Hloušová v roli milenky se výtečně vyrovnává se stylizací do stárnoucí, poněkud nestydaté mondény, aniž upadá do stereotypů a klišé.

Zbytek souboru rovněž povedenými výkony dotváří herecky kompaktní, stylově čistou inscenaci, kterou byla velká radost takhle k závěru letošního Hronova vidět.

Michal Zahálka

Když jste zkoušeli, jistě jste si povídali i o tom, jak může vzhled ovlivnit chování člověka a jak ho někdy může i psychicky ničit.

Ano, i proto jsem hru upravil. Původně je napsaná pro čtyři herce a my jich máme devět, takže to bylo sice částečně z kapacitních důvodů, ale i proto, že jsem tu hru chtěl zkoumat více psychologicky, a ne tolik stylizovaně a groteskně, jak byla původně zpracována. Mým úmyslem bylo více se zaměřit na psychologii jednotlivých postav a na jednotlivé pocity, které prožívají, když najednou každá postava může hrát sama sebe. Nemusíme tolik šlapat do výrazné stylizace, jako když v původní hře jedna herečka hraje obě ženské postavy. Měli jsme k tomu speciální soustředění, kde jsme velmi rozebírali ty postavy zevnitř, herce a jejich osobní zkušenosti, v čem se s postavami ztotožňují nebo se s nimi naopak rozcházejí. Jestli třeba mají ve svém okolí někoho, kdo jim ho připomíná, i roli influencerů v určování současných trendů. Já už se souborem pracuju dlouhodobě a chtěl jsem, aby si prošli detailní analýzou postavy a rozborem, takže si tím prošli hned na začátku zkoušení.

Připravujete s touhle partou něco nového?

Ano, právě se chystáme k diskusi, co vlastně budeme vybírat. Chtěli bychom pokračovat v podobném ražení, jako byl *Ošklivec*, v něčem, co je nám tematicky blízké, co je aktuální a čím bychom mohli diváky jak pobavit, tak otevřít nějaká důležitá společenská témata, která se nás dotýkají bez ohledu na věk. Je nám kolem dvaceti třiceti, ale rádi bychom uvedli téma, na které třeba přijdou i starší diváci.

Jana Soprová

Ještě jsme se nenabažili vymýšlení vlastního světa

Rozhovor s Petrem Jediným Novotným a Tomášem Koutem

Soubor Krvik Totr znám strašně dlouho a jsem ráda, že jste se po dlouhé době v roce 2022 vrátili k tvorbě. Přece jen jste už staří bardi – co se změnilo ve vaší tvorbě od té osmé třídy, kdy jste začínali?
Tom: Od osmé třídy se toho změnilo opravdu hodně...
Petr: Vracejí se Rusové...
Tom: Československo se rozpadlo. Ale ptala ses na naši tvorbu. Myslím, že už umíme líp editovat texty.
Petr: Možná nejen editovat texty, ale i vyhmátnout tvar. Pamatuju si, že když jsme začínali, byly to všechno takový náhody. Dnes lépe umíme editování nejen textů, ale i nápadů. A při psaní mnohem více vnímáme jejich možnosti.

Ale stále vycházíte z nonsensu, baví vás hrát si se slovy. Chvílemi mě to až navádí ke dvojicím jako Voskovec a Werich.
Tom: To jsem docela rád, protože v té osmičce jsme si říkali, že jsme Voskovec a Werich nové doby, a nakonec se k nim prostařujeme.
Peter: Vlastně jsme dnes už starší než oni, když končili.

Když jsi naťuknul, jak se doba mění, že se vracejí Rusové, tak mě napadá otázka – nesměřujete k politickému kabaretu?
Tom: Už před dvaceti lety po nás chtěli, abychom byli satiričtější, ostřejší.
Petr: A pan profesor Císař nám k tomu řekl: „Vykašlete se na to, dělejte si to, jak chcete."
Tom: Taky říkal, že český kabaret byl vždycky trochu lyrický. A pokud jde o politiku, úplně do toho nechceme jít, ale nebráníme se tomu. Když to tam padne, stát se to může. I některé texty, které máme v šuplíku, se k tomu nabízejí.
Petr: My jsme s Tomášem vždycky ty politický věci spolu parodovali, můžeme to dělat, ale vlastně nechceme. Ne proto, že se nás to netýká, ale my se prostě ještě nenabažili vymýšlení vlastního světa. To tvůrčí hledání ještě není vyčerpaný a hrozně nás baví. Politika, to je častuška, je to všechno dočasný, když komentuješ politiku. A to nechceme dělat. Ale upřímně si myslím, že nás to čeká.
Tom: A pokud jsi vzpomínala Voskovce s Werichem, tak jsme v tom stadiu bezpředmětného humoru, oni pak to pojmenování popřeli. Ale dnes se zaplaťpánbu nestřílí do dělníků, což je tehdy naštvalo, a začali dělat takové věci jako *Osel a stín* nebo *Caesar*. A jak říká Petr, ještě máme čas.

Krvik Totr, Praha

Gastrofilozofická revue s Andrejkou

Jednu z posledních inscenací letošního Jiráskova Hronova přivezl soubor Krvik Totr, od svého vzniku známý nadšením pro nonsensový humor, hrátky se slovy a klauniádu. Situační scénky se střídají s chytlavou muzikou, hranou (a zpívanou) většinou živě Soniou Koutovou.
Oba pánové – Petr a Tomáš – uvědoměle navazují na slavné české dvojice, především Voskovce a Wericha, a radostně propojují zásadní témata s nejrůznějšími banalitami (úklidové kbelíky, Hegel a pemza, snídaně i záhadná bytost Andrea, o níž se toho sice příliš nedozvíme, ale která figuruje v několika scénkách). Po letech se společně s touto dvojicí objevuje také Filip Votava, který na sebe vzal rovněž klaunskou podobu, takže chvílemi fungují v dobře sehraném triu. Jsou to jakási svérázná stylová cvičení v nejrůznějších žánrech (proměna žánrů mimochodem funguje skvěle i v hudební produkci) a jednotlivé scénky chvílemi nabývají až kafkovských rozměrů. Vytrvale balancují v genderové rovině, kdy si nemůžeme být jisti, zda se v konkrétní scénce jedná o dialog muže a ženy, dvou žen či dvou mužů, a bez snahy vysvětlit situaci logicky dávají divákovi možnost jen tak sledovat, jak plynou dialogy. Ty bývají jakýmsi symbolickým soubojem dvou či více eg, aniž by diváka někdo zkoušel z toho, who is who.
Ze všeho nejvíc ale vystupují dialogy Petra a Tomáše, přičemž Petr se pasuje do role sofistikovaně intelektuální, s jakousi delikátní poetičností, zatímco Tomáš jako plebejec do toho doslova šlape „jako slon v porcelánu". Působí tak jako rušivý živel ve společnosti, v níž si každý kolem něj uvědomuje trapnost, ale on se cítí jako hrdina v záři reflektorů. Když jsou všichni sladění do úhledných (chvílemi až choreografických) variací, podtrhuje Tomášovu nepatřičnost jeho úporná snaha zařadit se mezi ně (nejvýraznější je to v hudebních intermezzech).
Ke spolupráci přizval soubor také Kláru Hanušovou, která hraje nemocniční sestru a taky jednu z Andrejek. S nadsázkou, poukazující na mnohdy kafkovsky neřešitelné přehazování služeb a dnů v „sheetu", se nenásilně propojují denní starosti s jakýmsi až fantastickým vesmírem, do něhož není snadné nikomu zvenčí nahlédnout. Právě tady zazní ona nesrozumitelná fráze „přes střadu vlek nejede", něžné, až skoro lyrické zkomolené upozornění, korunující šachovou hru s přehazováním služeb v nemocnici. První část názvu *Poslední centence* zase mapuje poměrně svízelné rozhlasové natáčení románu na pokračování. Snaha natočit jednu jedinou větu je neustále přerušována bušením a vstupy nežádoucích osob, až z toho vznikne jakýsi rytmizovaný voiceband.

V každé scénce se kloubí příjemná slovní hravost i chvílemi až iritující naléhavost sdělení nesdělitelného. Takových okamžiků je bezpočet, ať je to náhodné setkání (milostný dopis Andrejce náhodou přistane ve schránce někoho jiného, ale setkání dvou pánů se následně promění ve svérázný tah večerním městem – a kromě podprahové lyričnosti tohoto setkání se tu kontrastně hraje i se slovní rovinou výrazně drsného jazyka), nebo gastrovstupy spojené s domácím pečením štrúdlu, pardon závinu. A k tomu perfektní schopnost udržet při všech těch nesmyslných, ale smrtelně vážných situacích poker face. Chvílemi nás jímá až závrať, neboť se společně s protagonisty točíme ve víru slov jako na kolotoči.

Jana Soprová

Vstoupila jsem správně do pravoslavné církve?

Poslední centence aneb Přes střadu vlek nejede je celkem prostý kabaret, založený na identitární, jazykové, časové a významové hře, podpořené brilantním hudebním výkonem Sonii Koutové. Tu ostatně známe i z kousků Divadelního souboru Antonín Puchmajer, tak je dobrá a nepostradatelná.

Jednotlivé skeče vykazují inspiraci absurdním divadlem, zejména, řekla bych, hrami Eugèna Ionesca. Nastolená situace se vyvíjí v přísné logice, její okolnosti jsou však vymknuté. Tak se stane, že se dva muži sejdou na jednom místě, které si ovšem druhý z nich rezervoval pro schůzku s dámou. První muž se dostavil místo dámy nikoli proto, že by byl žárlivým manželem, který ženě přišel na milostný (dost explicitně sexuálně otevřený) dopis, ale proto, že ten dopis našel ve své vlastní schránce. Dáma tedy o dopisu vůbec neví. Muž ho otevřel vlastně omylem, ale stržen obsahem, nedokázal ho nečíst. A jak se tam ten dopis dostal? Inu, pošťák.

Skečů je několik, tento mě pobavil snad nejvíc, nejionescovštější mi připadal biograf. Dělí je hudební čísla, která Sonia Koutová hraje jako decentní hudební klauniády, při nichž – myslím, že nejen já – můžu oči nechat na jejích profesionálních grifech klavíristky, zpěvačky a dirigentky. Herectví tří pánů je zvláštně strnule expresionistické, zatímco herectví dam je mateřsky srdečné. Kostýmy mají všichni stejné, barva trik se liší jen v tónu (barva hlasů při sborovém zpěvu ostatně taky). Dominantní výtvarnou složkou jsou oranžové kýble, které herectvo i hudebnice využívají nejrůznějším způsobem k sezení, pohupování jako taškou, obraně a ještě mnoha dalšími způsoby.

U dialogů Tomáše Kouta a Petra Jediného Novotného s potěšením sleduji, jak jim to prostě „takhle myslí“, že to je stále udržovaný, středním věkem, formálním vzděláním a životními zážitky posilovaný někdejší společný studentský humor spřízněných duší.

Humor založený na jazyce, ale ve svých nejpronikavějších okamžicích vlastně i situační. Jako v případě věty z titulku této recenze, která sama o sobě žádný humorný význam nenese, ale pronese-li ji osoba, soustavně vstupující omylem do rozhlasového studia, upozorňuje na významovou homonymii české věty s předložkovou vazbou: vstoupit kam, vstoupit do… no a co? Nic se tím nevysvětlí, dokud to nevidíme. Název baru U Prošlý lhůty by měli Krvik Totr opatřit copyrightem, na tom se dá i trhnout.

Poslední centence je intelektuální kabaret, vědomý si svých mantinelů (což znamená také přiměřeně dlouhý). Vlastně ukázka toho, co v českém divadle dobře umíme a co nám umožňuje náš jazyk, tak gramaticky náročný, ale právě proto všestranně ohebný a zpěvný.

Alena Zemančíková

Petr: Já jenom chci říct, že už se několik let bavíme o tom, že bychom chtěli dělat podcasty jako parodii na rádio.
Tom: Takhle jsme ostatně začínali…
Petr: Mohli bychom tu politiku komentovat. Takže nějakou tu potřebu máme, ale nemáme na to čas. Myslím, že si to ten čas udělá sám. Najednou to přijde, až bude potřeba.

Když jsem mluvila o politice, tak to ode mě byla taková provokace, ale myslím, že máte v ranci spoustu současných témat – ať už se to týká genderu, korektnosti, nebo propojení filosofie s úplnýma hovadinama. Že se toho třeba jen lehce dotýkáte, ale funguje to.
Petr: Ptala ses na politiku, ale ta společenská témata jsme vlastně dělali vždycky.

Vy jste měli vždycky nějakou část muzikální, pamatuji si na legendární skupinové LIHO s kolujícím alkoholem a doprovodem kytar, ale díky příchodu Sonii se podařilo povznést tu hudební stránku v podstatě na profi úroveň.
Petr: Ve skutečnosti je to už od nepaměti… Filip s námi byl zhruba do roku 2005 za hudbu a Sonia je s námi už přes dvacet let.

Jak pracujete na písničkách a na textech?
Tom: Píšeme s Petrem všechny texty a pak je předáme k zhudebnění Sonie. Jak víme, ona dokáže zhudebnit všechno. Zkrátka, texty vznikají odděleně od muziky.
Petr: Jsme hodně vypsaný, takže hned píšeme final. Není první verze, která se dopracovává. Změny jsou minimální.

Tedy hned vzniká pevný text, který se nemění?
Petr: Ano. Píšeme v hospodě, ve vlaku, jak to přijde, a vůbec nemyslíme na to, jestli se to někam hodí. Píšeme, jak to přichází. Dřív jsme z toho sestavovali rovnou kabaret, různě jsme jednotlivé části přesunovali, teď nezačínáme divadlem, ale scénickým čtením. Začali jsme číst povídky, zpívat písničky z papíru, dva roky jsme testovali, jak to na lidi funguje. Po těch letech jsme si sedli a dali dohromady tohle pásmo z věcí, které byly všechny vyzkoušené. Pak jsme skutečně začali zjišťovat, jestli ty věci jdou k sobě. To byla první dramaturgická práce na kabaretním pásmu, protože dřív jsme se s tím moc nepárali. Prostě jsme to tam nasypali, jak to přicházelo. V různých představeních to pokaždé bylo trochu jinak, někdy to fungovalo, někdy ne. Ale tady jsme si to velice pečlivě sepsali, zkoumali, poprvé je to v tomhle smyslu promyšlený kabaret. Spíše intuitivně jsme cítili, že to funguje. Sami to vlastně nechceme pojmenovávat. Pořád je to kabaret a měla by to být otevřená prča. A máme pocit, že bychom tahle chtěli pracovat dál, protože času a sil je tak málo a je spousta dalších věcí, které chceme ozkoušet. Komický je, že Praha už všechny tyhle věci zná a nebaví je to, tak jsme to zatím hráli jen čtyřikrát na festivalech.

Jana Soprová

HRONOVSKÝ

RECENZNÍ BLOK

RECENZE POSLEDNÍ CENTENCE

STYL HUMORU MĚ NAPROSTO MÍJÍ. LÍBÍ SE MI JEJICH SPECIFIČNOST A TO, JAK SI ZA TÍM STOJÍ.
(ANONYM)

RECENZE POSLEDNÍ CENTENCE

Rekapitulace (ne dekapitace):
slovní akrobacie, harmonie a pro mě
van on van s uzl
(VEMNĚVLČÁTKO)

RECENZE POSLEDNÍ CENTENCE

Daydreamingové rozvíjení představ životních bizarních situací. „SHUT UP Andreo!"
♡ Můžby se slovy, snídaně a pozitivní humor.
Heke HRŮZA
(VEMNĚVLČÍK)

RECENZE POSLEDNÍ CENTENCE

SLOVO NABÍHÁ SLOVO DOBÍHÁ SLOVO PŘEDBÍHÁ SLOVO VRACÍ SE
CHYTÁ SLOVO POFACKUJE SLOVO ROZKOUŠE SLOVO VMPLIVNE SLOVO MLAASK
(VEMNĚVLK)

RECENZE POSLEDNÍ CENTENCE

Kýble všude něhde. Super kreativní bouře. Energie využita na 100 %. Dále..... Problematický výtah. Radostně odcházím. Kokomec.
(VEMNĚVLČEČEK)

RECENZE POSLEDNÍ CENTENCE

Profloklorový mňamuňál nechť pavučinuje dál a víc a vězeň plášť centence ručně pilou. Prokostkovat, antivstup hrany, džangl!
(CHLUP)

RECENZE POSLEDNÍ CENTENCE

⊕ NASAZENÍ ENERGIE, SEBEJISTOST, ZPĚV
ŘEMESLO
⊖ HUMOR JE JAKO VTIPY, CO SEM ČETLA 2015 NA FACEBOOKU
(ANONYM)

Nejvíc mě baví „mrouskat jak divoký čičiny" a jelen. Láska na náměstí už mín.
(VLČEK)

ČETBA NA POKRAČOVÁNÍ

„Já, milostpane."
Řekla způsobně liška.

RUDOLF TĚSNOHLÍDEK: LIŠKA BYSTROUŠKA

POVÍDKA

ZRZEK

BYL JEDNOU JEDEN ZRZAVÝ VLK, KTERÝ NEMĚL OČI ANI UŠI. NEMĚL ANI CHLUPY, TAKŽE ZRZEK SE MU ŘÍKALO JEN TAK ZE ZVYKU. ČENICH TAKÉ NEMĚL. NEMĚL ANI TLAPY ANI OCAS, A BŘICHO NEMĚL A HŘBET NEMĚL ANI ŽÁDNÉ VNITŘNOSTI NEMĚL. NIC NEMĚL! TAKŽE VLASTNĚ ANI NENÍ JASNÉ O KOM JE ŘEČ RADĚJI UŽ O NĚM NEBUDEME DÁL MLUVIT.
(DANIL CHRAMST: ZRZEK)

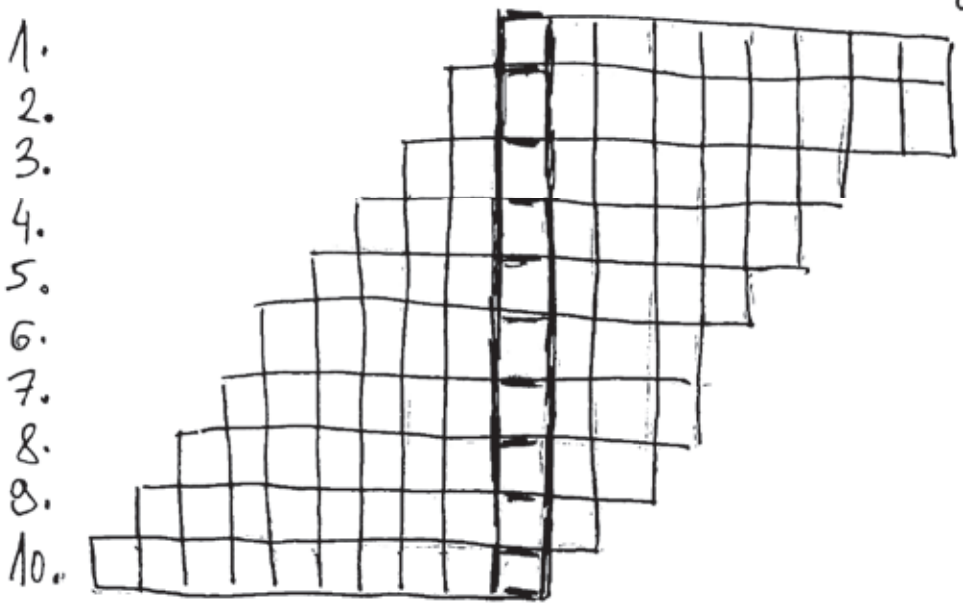
VLČEK

#8

VYMYSLEL JSEM SPOUSTU NÁPADŮ

KŘÍŽOVKA

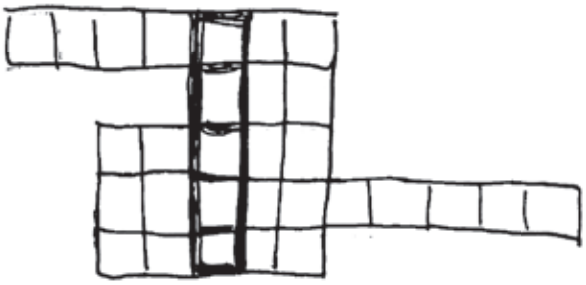
EXTRA luštění ♡

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

1. jak říkají místní festivalu
2. CO NOSÍ NA SOBĚ VOJÁCI JIRÁSKOVY IMAGINÁRNÍ ARMÁDY
3. „JIRA DĚLÁ HOP"
4. JAK SE ŘÍKALO JIRÁSKOVSKÝM PANTOFLÍM
5. JAK BY SE VOLALO NA JIRÁSKOVU HOLKU
6. ZDROBNĚLINA JIRÁSKOVA KATEŘINU PŘÍJMENÍ
7. JAK TAKÉ BEZ POSLEDNÍHO PÍSMENE ŘÍKAJÍ MÍSTNÍ FESTIVALU
8. MÍSTA KAM SI ALOIS DÁVAL TAJNÝ VĚCI
9. SESTRY JIRÁSKOVY
10. TOVÁRNY PÁNĚ JIRÁSKA

!!! KŘŽVK !!!

1
2
3
4
5

1 MĚSTO OŠKLIVCŮ
2 ROMEO, JULIE & ...
3 MANŽEL MARYŠKY I
4 JAK ŘÍKAJÍ MÍSTNÍ FESTIVALU
5 VYJMENOVANÉ SLOVO NA L

VRREDAKCE:

VLČEK, VEHNĚVLČÁTKO, VEHNĚVLČÍK, VEHNĚVLK, VEHNĚVLČEČEK, CHLUP, KAPITÁN VLK

AÚÚÚÚÚÚÚÚÚÚ

STÍNOVÝ CLUB #09

97. Jiráskův Hronov se uskuteční v termínu 30. 7. – 7. 8. 2027
98. Jiráskův Hronov se uskuteční v termínu 28. 7. – 5. 8. 2028

Zpravodaj 96. Jiráskova Hronova 2026

Vydává organizační štáb.

Redakce: Michal Zahálka (šéfredaktor), Radmila Hrdinová, Lukáš Křížek, Ivo Kristián Kubák, Kateřina Kubák Prášilová, Michael Simandl, Jana Soprová, Jitka Šotkovská, Jan Švácha (redakce), Ivo Mičkal (foto), Michal Drtina (grafika a zlom).

Jazykovou korekturou pošlo.

Stránky festivalu: www.jiraskuvhronov.eu **E-mail:** redakce@jiraskuvhronov.eu